

Tárgytematika

Mindennapi szociális ismeretek

NGB_SM075_1

Tárgyfelelős neve: dr. Budai István

Félév: 2012/13/1

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 0/2/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

Bevezetés a mindennapi élet szociális problémáiba, keletkezésük okainak feltárásába. Problémakezelő és megküzdési stratégiák kidolgozása és ajánlása a laikus, az önkéntes és az intézményes/professzionális segítségnyújtás formáival, módszereivel és eszközeivel, az egyének, családok, csoportok és közösségek együttműködési lehetőségeivel. Szándéka a résztvevő hallgatók motiválása és pozitív viszony kialakítása a szociális szakmai tevékenységgel kapcsolatban, továbbá hozzájárulni a strukturált gondolkodás, a kritikai elemzés, a nyílt és világos kommunikáció, a kreativitás, a csapatban dolgozás és az önbizalom fejlődéséhez.

Bevezetés a mindennapi élet szociális problémáiba, keletkezésük okainak feltárásába. Problémakezelő és megküzdési stratégiákat ajánlása a laikus, az önkéntes és az intézményes/professzionális segítségnyújtás formáival, módszereivel és eszközeivel, így az egyének, csoportok, családok és közösségek együttműködési lehetőségeivel. Szándéka a részt vevő hallgatók motiválása és pozitív viszony kialakítása a szociális szakmai tevékenységgel kapcsolatban, továbbá hozzájárulni a strukturált gondolkodás, a kritikus elemzés, a nyílt és világos kommunikáció, a kreativitás, a csapatban dolgozás és az önbizalom fejlődéséhez.

TANTÁRGY TARTALMA

Időpont	Témakör	Hallgatói feladatok
	Bevezető információk, a stúdium tanulmányozásának sajátosságai, a félévi követelmények és program	Milyen tantárgynak képzelem a Mindennapi szociális ismereteket? Motivációk, érdeklődés.
	Az egyéni feladatok konzultációja. Tipikus szociális problémák napjainkban – team munka	Az egyéni vállalások eldöntése
	Tipikus szociális problémák napjainkban	A team munka összefoglalása és rövid prezentációja

	A szociális problémák keletkezésének okai (egyenlőtlenség, szegénység, területi hátrányok) - szociális munka összefüggéseinek és következményeinek illusztrálása az „Isten áldása a gyermekem” c. film segítségével.	Forrás még: Kozma – A szegénység... tanulmánya (Tanulási segédanyagban)
	Értékrendszereink és a segítségnyújtás	
	A szociális segítségnyújtás szakmává válása, a segítői identitáslényege, és változatai	Egyéni munkák bemutatása
	Konkrét szociális probléma és segítségnyújtás komplex elemzése	Egyéni munkák bemutatása
	A bemutatásra kerülő téma	Egyéni munkák bemutatása
	A hallgatók által választott film megtekintése	
	A bemutatásra kerülő téma	Egyéni munkák bemutatása Az írásos feladatok beadásának határideje
	A bemutatásra kerülő téma	Egyéni munkák bemutatása
	A kurzus értékelése és tapasztalatai	Hallgatói értékelés

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Foglalkozáson való részvétel:

Maximum 3 alkalommal történő hiányzás igazolható, azon túl félév végi aláírás megtagadható.

Alapvető követelmény az órai diskurzusokon való aktív, alkotó közreműködés.

Félév közbeni követelmény

Szociális témakörben a hallgatói érdeklődés és a tanári ajánlások alapján egyéni munka elvégzése és annak bemutatása a tanórán, vagy írásban. Vállalási lehetőségek:

- irodalom feldolgozása, elemzése, ajánlása (fenti jegyzék, vagy a tanárral való megállapodás alapján)
- film feldolgozása, elemzése, ajánlása (pl. Pokoli lecke, Legyek ura, Második nekifutás, Ha..., Kísérlet stb. vagy a tanárral való megállapodás alapján)
- dokumentum elemzés (szükségletfelmérés, szociális fejlesztési terv, projekt beszámoló, jelentés készítés)
- internetes fórumon, vagy sajtóban, médiában megjelent tudósítás feldolgozása, elemzése
- interjúzás adott településen, szociális szolgáltatásban/intézményben, önkormányzatnál, vállalatnál, munkahelyen, iskolában a szociális problémákról és kezelési lehetőségekről
- interjú alapján adott szociális probléma okai és kezelése – esettanulmány, vagy poszter bemutató
- Interjú szociális munkással, vagy szociális munkás gyakornokkal munkájáról és kompetenciáiról
- szerepjáték és tanulságai, pl. hogyan éli meg helyzetét a szociális problémával küszködő (fogyatékkal élő, hajléktalan, roma, idős stb.)? Hogyan élte meg a szerepet játszó és a megfigyelő?
- idegen nyelvű tanulmány szakfordítása.

A 3-4 oldalas írásos munkák nyomtatott formában történő beadásának határideje a félév utolsó előtti óráján személyesen nyomtatott formában.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Kötelező tananyag/irodalom:

- Budai I. (2010): Tanulási segédanyag a „Szociális munka alapjai” c. stúdium tanulmányozásához (tanszéki honlap: www.sze.eszi.hu, tanszéki honlap, oktatási segédletek, Budai) és az előadások dia anyaga

Ajánlott tananyag/irodalom:

Szakirodalom:

- Ambrus P. (1999): *Dzsumbúj*. Magvető K.
- Betlen A. (2003): Mint aki rajzszögbe ült... *Esély* 5. 107-116.
- Bíró Gy. – Vadász A. (2003): A hajléktalan személyek sérelmére elkövetett bűncselekmények egyes kérdései. *Esély* 4., 31-55.
- Buroughs, W. S (1995): *A narkós*. Lord Bp.
- Botte, M-F. (1996): *Egy gyermek ára*. Pont K.
- Bugarszky Zs. (2004): A szociális szolgáltatások újjászületése Magyarországon. *Esély* 4. 100-110.
- Buda B. (1985): *Empátia, a beleélés lélektana*. Gondolat K.
- Budai I. (szerk.) (1994): *Gyerekek, kamaszok krízisben*. Esztergom
- Budai I. (szerk.) (1996): *Szociális munka az iskolában*. Nemzeti Tankönyvkiadó
- Budai I. – Somorjai I. (szerk.) (1997): *Tanulmányok a szociális munka világából I. Veszteségek és kezelésük...* SZIF, Győr.
- Budai I.-Nárai M. (szerk.) (2011): *Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció*. Szöveggyűjtemény. A tanszéki vagy a TÁMOP 544 C Útitársak projekt honlapja.
- Budai I. - Nárai M. (szerk.) (2012): *Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában*. Széchenyi István Egyetem, Győr. Tanszéki honlap, vagy a TÁMOP 544 C Útitársak projekt honlapja.
- Csányi V. (2005): *Etológia és társadalom*. Ulpius Ház
- Frick, L. (1980): *És rajta ki segít?* Európa K.
- Ferge Zs. (1994): Szabadság és biztonság. *Esély* 5
- Ferge Zs. (2000): Társadalmi értékek megítélése In: *Elszabaduló egyenlőtlenségek* Hilscher Rezső Szoc. pol. Egyesület
- Feuer M. (1997): A serdülőkor leválási problémái *Család, gyermek, ifjúság*. 4.
- Gyorsjelentés a díjhátralék(osok)ról. (1998) SZSZSZ
- Gyorsjelentés a fogyatékos emberek helyzetéről. (1997) SZSZSZ
- Gyorsjelentés a gyermekszegénységről. (2000) SZSZSZ
- Gyorsjelentés a szegénységről. (1996) SZSZSZ
- Hankiss E. (2009): *Csapdák és egerek* Manager K – Médiavilág.
- Háberman Z. (2003): „Ahhoz, hogy elviselje az ember a stresszt, kellett valami oldószer” *Esély*, 4. 63-85.
- Iványi G. (1997): *Hajléktalanok*. Sik K.
- Jones-Gorlin, N. (2004): *Pedofília*. Ulpius Ház
- Kecskés É. (2005): *Dzsumbujisták*. SZSZSZ
- Kerezsi K. (1995): *A védtelen gyermek*. KJK, Bp.
- Keuls, Y (1992): *A gyilkos fű*. Magazin Kiadó
- Konrád Gy. (1969): *A látogató*. Magvető K.
- Kostyál L. Á. (2009): Mélyszegénységben élők kapcsolata egyes szociális szolgáltatásokkal. *Kapocs* 41. 42-51.

- Kozma J. (2004): Napszámosok. *Esély*, 6. szám, 37-63.
- Könczei Gy. (1992): *Fogyatékosok a társadalomban*. Gondolat
- Pataki F. (2011): *A varázsát vesztett jövő*. Noran Libro, Budapest.
- Rácz J. – Hoyer M. (1995): Fiatalkori devianciák és kortárs csoportok. *Esély* 3, 44-56.
- Szász A. (2003): Néhány észrevétel Tamási Erzsébet A családon belüli erőszakról ...című cikkéhez. *Esély* 4. 115-120.
- Szirbik D. (2008): Lehet-e esélyegyenlőségre nevelni a kortárs irodalomban? Az esélyegyenlőség megjelenése a Harry Potterben *Esély* 2. 93-105.
- Tamási E. (2003): A családon belüli erőszakról – csöndesebb, szentségtörő módon. *Esély* 3.
- Tenczer T. (1997): Veszélyeztetettség és kriminalitás a gyermek és ifjúkorban. *Esély* 3. 76-86.
- Tódor J. (2004): Aluljárók népe. Árgus Kiadó.
- Vajda Zs. (2003): Az iskola, a társadalom és a társadalmi hátrányok *Esély* 3. 18-33.
- Watzlawick-Weakland-Fisch (1990): *Változás*. Gondolat K.
- Welsh, I. (1998): *Trainspotting*

Szépirodalom:

- Ajar, E (1975): *Előttem az élet*. Európa K.
- Carroll, L: *Alice Csodaországban*
- Cormier, R: *Csokoládéháború*
- Gerlóczy M. (2003): *Igazolt hiányzás*. Ulpius Ház
- Golding, W. (1966): *Legyek ura*. Európa K.
- Gorkij, M: *Éjjeli menedékhely*
- Heller, J: *A 22-es csapdája*
- Huxley: *Szép új világ*
- Jersild, A: *A gyerekek szigete*
- Kesey, K. (1973): *Száll a kakukk fészkére*. Európa K.
- Miller, A: *Az ügynök halála*
- Lewis, O. (1986): *Sanchez gyermekei*. Európa K.
- Pergrand, L: *Gombháború*. Móra K.
- Orwell, G. (1989): *1984*. Európa K.
- Orwell, G. (1989): *Állatfarm*. Európa K.
- Orwell, G: *Csavargóként Párizsban és Londonban*. Cartaphilers
- Saint-Exupery: *A kis herceg*
- Salinger, J.D: *Zabhegyező*. Európa K.
- Tar S. (2004): *Az alku. Gonosz történetek*. Noran K.
- Updike, J. (1983): *Szegényházi vásár*. Szépirodalmi K.